
BUSINESS COMMUNICATIONS IN SUSTAINABLE ENVIRONMENTAL POLICIES

Radoslava Boyanova

International Business School – Botevgrad, Bilgaria, boyanovaradi@gmail.com

Abstract: My brief work on this publication is part of a small journey in search of a true understanding not only of environmental policies but also of politics in our country as a whole — an understanding of the administrative level of the state, its environmental practices, and whether they are truly sustainable. New times require a new organization with a new vision, mission, and direction. Ecology is a part of us, and every good practice for environmental protection serves the benefit of the human race. Without economic sustainability, there can be no environmental sustainability — and, of course, the reverse is also true. The beliefs we hold are of significant importance in protecting the environment, as our convictions guide us in many different directions. We, as individuals and as a society as a whole, must be guided toward preserving ourselves and the nature around us, as well as minimizing or eliminating inequality, outdated production models, poor infrastructure, lack of decent work, and poor environmental conditions. Environmental protection depends on the ecological programs and projects that are developed and on the financial resources available to the state. This requires good communication between institutions and businesses, cooperation, and—as already mentioned—resources for developing effective environmental projects and policies. Last but not least, and for me the most important factor in protecting the environment and the surrounding animal world, as well as in developing a successful “green business,” is human consciousness, culture, morality, values, and upbringing.

The “Ecology” Pillar – This refers, of course, to the environment and its protection. People should consciously use water, electricity, and raw materials. Recycling is also an important part of environmental protection, as some types of waste do not decompose for decades.

The “Economy” Pillar – In order not to deprive future generations, sustainable business development must be pursued. A business equipped with the latest environmentally friendly technologies, a business that thinks ahead for generations to come — one that protects the environment and minimizes harm to humanity.

The “Social” Pillar – Here, the leading factor is people — their free development and dignified livelihood. Governments should ensure fair pay in various sectors, justice, security, quality education, and more.

Keywords: business, communication, ecology, sustainability

БИЗНЕС КОМУНИКАЦИТЕ В УСТОЙЧИВИТЕ ЕКОЛОГИЧНИ ПОЛИТИКИ

Радослава Боянова

Международно висше бизнес училище - Ботевград, boyanovaradi@gmail.com

Резюме: Кратката ми работата по тази публикация е като част от едно малко пътуване в търсене на истинско разбиране, не само за екологичните политики, но и за политиката в страната ни като цяло, разбиране на административното равнище на държавата, екологичните й практики и устойчиви ли биват те. Новите времена изискват нова организация с нова визия, мисия и нова посока. Екологията е част от нас и всяка добра практика за опазването на околната среда е само в полза на човешката раса. Без икономическа устойчивост няма екологична устойчивост и разбира се обратното. Вярванията, които имаме, са от значителна важност при опазването на околната среда, защото нашите убеждения ни водят в най – различни посоки. Ние като индивиди и едно цялостно общество трябва да бъдем водени към това да опазим себе си и заобикалящата ни природа, както и да се минимизира/изключи неравенството, остарелите модели на производство, лошата инфраструктура, липсата на достоен труд и лошото екологично състояние. Опазването на околната среда зависи от екологичните програми и проекти, които се разработват и от това с какви финансови ресурси разполага държавата. Това изисква добра комуникация между институциите и бизнеса, сътрудничество и както вече казах - ресурси за разработване на добри екологични проекти и политики. Не на последно място и за мен най-важното от всичко за опазване на околната среда и заобикалящата ни животински свят, както и за разработването на успешен “екологичен бизнес” е човешкото съзнание, култура, морал, ценности и възпитание.

Стълб “екология” - тук става дума разбира се за околната среда и за опазването ѝ. Хората трябва съзнателно да използват водата, електрическата енергия и суровините. Рециклирането също е важна част от опазването на околната среда, някои отпадъци не се разграждат десетилетия напред.

Стълб “икономика” - за да не ощетяваме бъдещите поколения трябва да се развива устойчив бизнес. Бизнес, който е с най-новите и екологично щадящи машини, бизнес който мисли за поколения напред, бизнес който защитава околната среда и вреди минимално на човечеството.

Стълб “социалният” - тук водещият фактор са хората, тяхното свободно развитие и достойно преживяване. Правителствата следва да осигури справедливо заплащане в различните сфери, правосъдие, сигурност, добро образование и др.

Ключови думи: бизнес, комуникация, екология, устойчивост

1. УВОД

Република България като член на Европейския съюз и Организацията на обединените нации споделя напълно отговорността на правителствата на всички заинтересовани страни при планирането, разработването, проектирането, реализирането и адаптирането на мерки, действия и политики, насочени към най-добрата пътна карта за устойчиво развитие.

Глобалният договор на ООН упоменава десетте принципа, които са свързани с етичните стандарти, които са свързани с правата на човека, полагането на труд, борба с корупцията и опазването на околната среда. Неизбежно всичко това води до комуникация. Комуникацията е вид послание, средство за предаване и получаване на информация. Като започнем от неформалната комуникация, тази която е свободна, приятелска и употребявана в разговорни форми на речта и стигнем до тази “формалната” комуникация, тази която е по правилата. Когато говорим за бизнес и за политика то несъмнено говорим за официална комуникация, тази която е подходяща за работна среда.

Какво е устойчиво развитие?

Начин на развитие, който отговаря на настоящите нужди на човечеството, запазвайки необходимите потенциал и ресурси за нуждите на бъдещите поколения, при съчетаване на целите на икономическото и социалното развитие с изискванията за опазване и подобряване на качеството на околната среда.

„Частният бизнес, инвестициите и иновациите са основни фактори и стимули за производителност, в това число икономически растеж и създаване на работни места. Отбелязваме многообразието на частния сектор – от микро предприятия до кооперации и мултинационални корпорации. Призоваваме всички стопански предприятия да прилагат творческия си дух и новаторство за справяне с предизвикателствата пред устойчивото развитие.“

(https://devedu.eu/wp-content/uploads/UNA_transforming.pdf, чл.67)

Нека отбележим гореспоменатите 10 принципа:

- Зачитане и подкрепа за опазването правата на човека.;
- Гаранция за необвързване с действия, нарушаващи правата на човека.;
- Приемане на свободата на свободата на сдружаване и ефективно признаване на правото на колективно договаряне.;
- Премахване на всякакви форми на насилствен и принудителен труд.;
- Ефективно премахване на детския труд.;
- Изкореняване на дискриминацията по отношение на правото на труд и на професия.;
- Подкрепа за превантивните подходи в опазването на околната среда.;
- Подемане на инициативи, стимулиращи поемането на по-голяма отговорност към околната среда.;
- Насърчаване развитието и разпространението на технологии, щадящи околната среда.;
- Подкрепа на антикорупционни инициативи и политика на прозрачност.

2. МАТЕРИАЛИ И МЕТОДИ

На заседание на Министерски съвет, проведено на 3 юли 2024 г., правителството одобри нови проектозаконали за изменение и допълнение на Закона за независимия финансов одит и Закона за счетоводството. На 27.08.2024 г. в бр. 72 на Държавен вестник беше обнародван Закон за изменение и допълнение на Закона за счетоводството, който транспонира в националното ни законодателство разпоредбите на две европейски Директиви – Директива (ЕС) 2022/2464 на Европейския парламент и на Съвета от 14 декември 2022 година за изменение на Регламент (ЕС) № 537/2014, Директива 2004/109/ЕО, Директива 2006/43/ЕО и Директива 2013/34/ЕС, по отношение на отчетането на предприятията във връзка с устойчивостта и Делегирана Директива (ЕС) 2023/2775 на Комисията от 17 октомври 2023 година за

изменение на Директива 2013/34/ЕС на Европейския парламент и на Съвета по отношение на изменение на показателите за размер за микро-, малките, средните и големите предприятия и за групите.

Разбира се промените неизбежно настъпиха с приетите промени от Народното събрание с областта на счетоводството. Промените разширяват обхвата на докладване като вече е включено изискване за упоменаване на нефинансова информация в годишния доклад за дейността, по този начин се увеличава и обхвата на отчитащите се предприятия.

Големите предприятия, малките и средни такива, включително тези с голям обществен интерес, както и предприятията “майки” на големи дружества вече се задължават да включват в докладите си отделни раздели където да отчетат информацията свързана с въпросите за устойчивост. Разбира се отчетът за устойчивостта трябва да бъде извършен от сертифициран одитор, съгласно изискванията на закона.

ESG: екологично, социално, корпоративно управление в т.ч. устойчиви бизнес модели

Още през 2024 г. беше препоръчително големите предприятия своевременно да изготвят свой индивидуален план за действие за изготвяне на Методика за идентификация, оценка и управление на ESG рисковете.

Нека да разгледаме няколко статии по темата за да видим какви са обществените нагласи. Ще използваме следните източници:

- Вестник “Труд”;
- Адвокатска кантора “Попов, Арнаудов и партньори”;
- АПИС
- Публикации в социални мрежи и електронните медии;
- Държавен вестник;
- Инфостат.

От 2027 г. към компаниите, които задължително ще трябва да изготвят ESG отчети (отнасящи се за предходната година), ще бъдат добавени също всички малки и средни предприятия, чиито ценни книжа са вече на пазара на Европейския съюз. Те ще трябва да отговарят на две от следните три изисквания:

- Да имат нетен оборот над 900 000 евро.;
- Общата сума на баланса да е над 450 000 евро.;
- Да имат над 10 на брой служители.

3. РЕЗУЛТАТИ

Основната цел на ESG отчитането е да се осигури информация в каква степен икономическият субект управлява своето въздействие върху околната среда, социалната отговорност и корпоративното управление. Нека поговорим накратко за това какви биха били и са към днешна дата последствията и резултатите от вече съществуващите промени.

На първо място, ще разгледаме глобите, това считам за най-сериозната опасност над бизнеса. Директивата за нелоялни търговски практики предвижда глоба до 4% от годишния оборот на компанията. Вестник “Капитал” съобщава, че във Франция е прието допълнение към Търговския закон, което предвижда възможност за глоба до 80% от стойността на кампанията, която отправя така наречените “Greenwashing” послания. При нас са въведени глоби и имуществени санкции в размер между 500 и 15 000 хиляди лева за лица, които не включват в доклада си отчет за устойчивостта. Съответно в консолидирания доклад за дейността - консолидиран отчет за устойчивост.

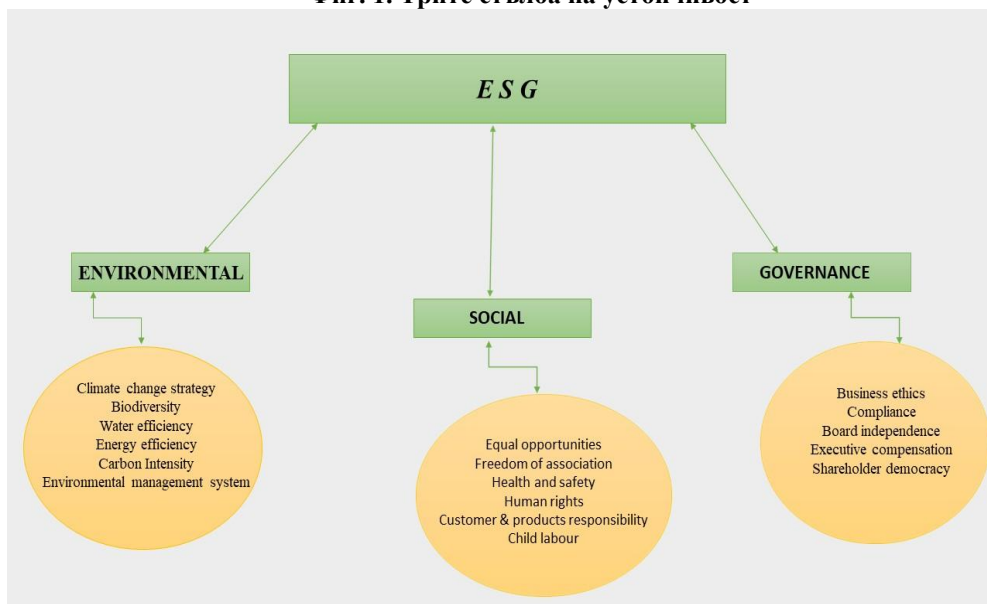
Ще бъде необходимо и създаването на нови отдели или дирекции, администрацията ще трябва да се реструктурира. По мое мнение специално за държавната администрация, ако хипотетично предположим, че отделът занимаващ се с ESG ще се казва “Устойчиво развитие” ще изникне спорен момент към специализирана администрация ли да бъде включен или към обща администрация. Екипа би следвало да бъде ангажиран с разработването и внедряването на екологични политики, би следвало екипа да има влияние върху социалните и управленските фактори, както и да повишава капацитета на служителите в областта на ESG. За постигане на най-оптимални резултати смятам, че въпросният отдел без значение от позиционирането му в органиграмата трябва да е на пряко подчинение на ръководителите (например в министерствата на министрите). В резултат на това ще настъпи усложнение с комуникацията, между различните нива в администрацията, което смятам, че с времето ще се изчисти като проблем.

Да поговорим и за одиторите, за сертифицирането и за рисковете, който ако не бъдат определени правилно може да промени резултата от одита. Необходимо е да се изготви Ръководство за упражняване на политиката за управление на риска. В България Сертификат “вътрешен одитор в публичния сектор” се издава от министъра на финансите след полагане, на изпит. Институтът на дипломираните експерт-счетоводители в България (ИДЕС) реализира първото по рода си сертифициращо обучение за придобиване

на квалификация на регистриран одитор по устойчивост. Обучението е предназначено само за членове на ИДЕС, които могат да поемат одитирането на устойчивостта.

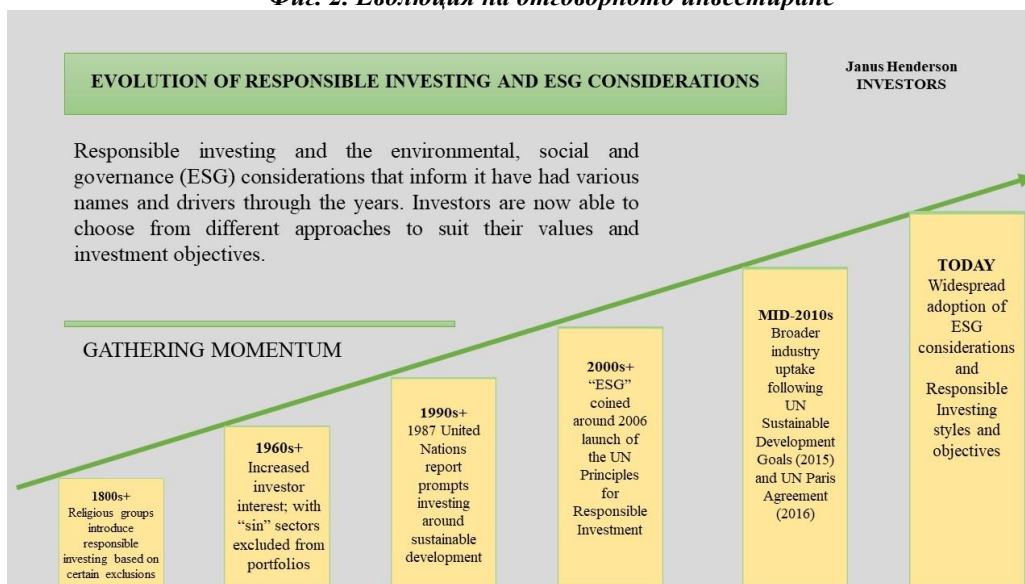
Риск е възможност да настъпи събитие, което би могло да повлияе върху постигане на целите на дадена организация. Той се измерва с неговия ефект и вероятност от настъпването му. Идентифицирането на риска е първата фаза от процеса по управление на риска, като тя започва с подробен анализ на стратегическите и оперативните цели на организацията и свързаните с тях дейности и процеси. Необходимо е когато се прави одит, одитора да се концентрира към идентифициране на съществените рискове, това са тези за които съществува най-голяма вероятност да настъпят и с най-голямо потенциално и евентуално влияние върху стратегическите и оперативни цели на организацията. При неточно оценени рискове могат да бъдат допуснати проблеми като финансови загуби, нарушения на закона и пропуски в комуникацията.

Фиг. 1. Трите стълба на устойчивост

Източник: адаптирано <https://www.conceptdraw.com/solution-park/management-esg>

Фиг. 2. Еволюция на отговорното инвестиране

Източник: адаптирано ESG Infographic :: Behance

4. ДИСКУСИЯ

Да поразсъждаваме над това как бизнеса приема новите промени, какви ще са новите линии на комуникация и как новите предизвикателства ще повлияят на финансовото състояние на бизнесите. Смятам че, бизнеса не е изцяло готов за промените, въпреки че те вече са въведени. Новите линии на комуникация тепърва ще разработвани. Под формата на писмена комуникация одиторът изразява своето експертно мнение в края на одита. Понеже темата е в процес на развитие тепърва ще срещаме все повече разработки по нея, като със сигурност всяка година при заверките нещата ще се доусъвършенстват. В годините несъмнено ще наблюдаваме и съдебна практика по този въпрос. Относно това колко струва одита, цената може да варира като дори има начин за калкулиране. Примерна тарифа за външна независима проверка (assurance) на ESG варира от около 25 000 евро до 120 000 евро годишно. В следващия линк е представен калкулатор за такъв тип одити.

ESG Compliance Cost Calculator - Royalafrican Foundation

5. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въпреки постиженията в областта на високите технологии, информационните системи и екологията, човекът остава онази производителна и творческа сила, която може успешно и ефективно да реализира фирмената политика и стратегия, както и да осигури тяхното конкурентно предимство. Качествата на личността са онази творческа сила и зависят от нивото на фирмената култура и комуникация. Ние живеем в демократична и правова държава и като такава се сблъскваме с редица екологични, икономически и политически предизвикателства. За постигане на целите по програмата много важен фактор е образованието, младите хора са най-мотивирани и имат най-голям интерес за максимално изпълнение на задачите. В преамбюла на програмата е казано следното: *“Настоящата програма е план за действие в полза на хората. Тя има същю за цел укрепването на световния мир в условията на по-голяма свобода”*. Това изречение е изключително точно, защото кризата в доверието последните години изведе много млади хора на улицата. Прогнозирам, че при липса на промяна екологичната криза ще е на лице и тя също ще изведе хората от различните поколения на улицата, както вече се случи в столицата на Република България, в най-големия ѝ квартал. Важно е да не задълбочаваме проблема и да не допускаме да се развива в неконтролируеми граници. Това отново зависи от добра комуникация на различните нива в администрацията и от добрите управленски решения, също и практики. *“Тона на върха”* освен при управлението на риска спокойно можем да го разгледаме и тук но в малко по-различен контекст. Според Указанията на осъществяване на управленската отговорност в организациите от публичния сектор, утвърдени от министъра на финансите *“Един ръководител, за да управлява успешно и ефективно, следва да осъществява основните функции, които са присъщи на доброто управление, а именно: да планира, да организира, да координира, да ръководи и да задава т.нар. „тон на върха“*. Вие сте върха в собствените си институции, носете отговорност, бъдете добри ръководители и допринасяйте за благо на обществото. Комуникацията трябва да бъде по-скоро описателна, а не оценяваща, защото хората трудно приемаме критика. Добре би било комуникацията да бъде повече емпатийна, отколкото безразлична. За да е успешна следва да бъде повече равнопоставена, а не доминираща. Здравословната етична среда също е от изключителна важност. Поставен във всякакви ситуации, човек трябва да се държи уважително. Каналите за получаване и предаване на информация също трябва да са ясно регламентирани. За да бъде ефективна комуникацията във всички сфери на общуване, тя трябва да протича по хоризонтала и по вертикала, в права и в обратна посока. Обратната връзка, която получаваме е добре за нас, за да можем да си „сверим часовниците“, по-скоро всякакъв тип обратна връзка дадена към нас трябва да я приемаме в положителен аспект. Това е информация, която получаваме от другите, за това как те възприемат и как се отразяват върху тях нашите думи и постъпки. Ефективната обратна връзка описва добре фактите, посочва последствията и човека, който я дава би могъл да даде пример със себе си. Следва да се коментира поведението на даден човек, а не неговата личност. Винаги е добре да изразяваме и плюсовете и да даваме предложения за промяна. Целта на обратната връзка в работната среда е да повиши качеството на работа. Обратната връзка е двупосочен процес, трябва ежедневно да се учим и да се стремим да знаем как да даваме ефективно и в същото време как да получаваме конструктивно така наречения „feedback“.

БИБЛИОГРАФИЯ

- Grishunin, S., Naumova, E., Burova, E., Suloeva, S., & Nekrasova, T. (2022). Влиянието на разкриването на устойчивост върху стойността на компаниите в контекста на стратегии за цифрова трансформация. *International Journal of Technology*, vol.13, issue 7.
- Lajó, A. (2024). Етиката на социалната комуникация в ESG отчетите за представяне: мултидименсионален подход. *Social Communication Ethics*.

- Siregar, I. F., Ismail, T., Taqi, M., & Soleha, N. (2024). Влиянието на ESG върху устойчивите отчети: посредническата роля на зелени иновации и инвеститорски настроения. *International Journal of Energy Economics and Policy*, vol. 14, issue 1.
- Borges, E., Campos, S., Teixeira, M. S., Lucas, M. R., Ferreira-Oliveira, A. T., Rodrigues, A. S., & Vaz-Velho, M. (2023). Как компаниите комуникират устойчивостта? Систематичен литературен преглед. *Sustainability*, vol.12, issue 10.
- Tišler, P., & Sesar, V. (2025). Управление на бизнес комуникациите за устойчиво развитие – трябва ли да се избягват негативните послания или просто да се комуникират правилно? Университет в Загреб.
- Macgregor Pelikanova, R., Nesbitt, T., Balcerzak, A. P., & Oulehla, J. (2024). (Не)ефективна комуникация относно социалната отговорност? Изследване на големи европейски компании в Чешката република. *Business, Management and Economics Engineering*. Vilnius Tech Press.
- Brosnan, S., & колеги. (2024). Комуникациите усилват устойчивите намерения въпреки други протичащи кризи. *Sustainability Science*. Springer.
- Wang, L., & Kim, D. (2024). Взаимоотношенията между корпоративната политическа активност и екологичното представяне на фирмите: ролята на езиковото разнообразие. *Journal of International Business Studies*. Springer.
- Пенева, P., & Хаджиева, B. (2024). A comparative analysis of the implemented environmental responsibility of businesses and its enhancement through ESG regulations in the context of the global sustainability, НБУ.
- Burlacu, S. и др. (2021). Digital Public Administration for Sustainable Development
- Rădulescu, Carmen-Valentina. (2023). Sustainable Development in Public Administration: Research, Practice, and Education. *European Journal of Sustainable Development*, vol. 12, issue 4, p. 27
- Министерство на финансите. (n.d.). Наръчник за вътрешен одит. Министерство на финансите.
- Народно събрание на Република България. (2006). Закон за вътрешния одит в публичния сектор. Държавен вестник, бр. 27., 31 март 2006 г. (посл. изм. и доп., ДВ, бр. 105, 22 декември 2023 г.).
- Министерство на финансите. (2006, 29 юни). Наредба № Н-6 за реда и начина за организиране и провеждане на изпити за придобиване на сертификат „вътрешен одитор в публичния сектор“.
- Министерство на финансите. (n.d.). Указания за осъществяване на управленската отговорност в организациите от публичния сектор.
- Народно събрание на Република България. (2015). Закон за счетоводството. Държавен вестник, бр. 95, 1 януари 2015 г. (посл. изм. и доп. – ДВ, бр. 72 от 27 август 2024 г.).
- Европейски парламент и Съвет на Европейския съюз. (2005, 11 май). Директива 2005/29/ЕО относно нелоялни търговски практики от страна на търговци към потребители на вътрешния пазар. Официален вестник на Европейския съюз, L 149/22.
- Европейски парламент и Съвет на Европейския съюз. (2022, 14 декември). Директива (ЕС) 2022/2464 относно корпоративното отчитане за устойчивост (Corporate Sustainability Reporting Directive – CSRD). Официален вестник на Европейския съюз, L 322.
- Попов, Арнаудов и партньори. (2024). Нови изменения в Закона за счетоводството. (Адвокатска кантора „Попов, Арнаудов и партньори“).
- Капитал. (2023). Големите компании отчитат ESG устойчивост от 2023 г. – ЕС готви нови закони и глоби. [Капитал](#)
- Труд. (2024). В концепцията на Зелената сделка има и някои положителни за бизнеса страни. Вестник „Труд“. [Вестник "Труд"](#)
- Организация на обединените нации. (2015). Да променим нашия свят: Програма 2030 за устойчиво развитие – Сборник документи. Ню Йорк: ООН.